

DE SOCIËTEIT VANDAAG

BESTUUR:

J.W. Meijeraan (voorzitter)
J.H.C. Voormolen (secretaris)
T.C.M. den Hollander (penningmeester)
H.K. Koerten (lid)
H.M. van der Ploeg (lid)

CONTACTCOMMISSIE:

J.W. Meijeraan, F. van Dam
J.W. Dorresteijn, M. Vink
F.C. van Heurn, O.J. Tromp
H.P. de Brij Heemskerk
H.M. van der Ploeg

BILJARTCOMMISSIE:

T.C.M. den Hollander, H.J. Verlinden
D.J.W. Meijer

BRIDGECOMMISSIE:

H.K. Koerten, J.W. Dorresteijn
R. Haafkens, J. Welvaart

EXCURSIECOMMISSIE:

H.K. Koerten, J.J. Taal
T.C.M. den Hollander

DARTSCOMMISSIE:

C.A.J. Zegveld, F.C. van Heurn
T.C.M. den Hollander

BOWLINGCOMMISSIE:

C.A.J. Zegveld, J. Sørensen
H.M. van der Ploeg

LEZINGENCOMMISSIE:

H.K. Koerten, J.W. Meijeraan

FIETSCOMMISSIE:

T.C.M. den Hollander, R.Th.J. Buve
J.J. Taal

GOLFCOMMISSIE:

H.K. Koerten, H.C. Brauckmann
J.J.P. Vink

REDACTIECOMMISSIE:

J.L. Ebbens (hoofdredacteur)
K. de Kloet (secretaris)
J.H.C. Voormolen, N.J. Smit
G. Leopold

WEBSITECOMMISSIE:

J.H.C. Voormolen
H.J. Verlinden, G. Leopold

DASSENCOMMISSIE:

H.C. Brauckmann

Redactie HARMONIEUWS,

E-mail : j.ebbens@xs4all.nl

KOMENDE ACTIVITEITEN

wo 13 juni 15:00 Snooker (Leiden)

vr 15 juni 17:30 Nieuwe Haring Herendiner

"Om te zoenen, zo lekker!"

za 16 juni 16:00 Maandborrel

za 7 juli Harmonieus 2018-5 verschijnt

Iedere 1e woensdag van de maand golf (om 10:00 uur verzamelen) bij goed weer.

Iedere dinsdag en donderdag vanaf 14:00 vrije inloop Bridge in De Gouwe

PERSONALIA

Dick de Haan overleden.

Tot zijn leedwezen moet het Bestuur mededelen dat ons lid Dick de Haan op 12 mei 2018 is overleden. Dick werd op 4 januari 2014 lid van De Harmonie, maar vanwege diverse omstandigheden heeft hij nimmer aan enige activiteit van De Harmonie deelgenomen.

Moge Dick rusten in vrede.

VAN HET BESTUUR

NIEUWE HARING HERENDINER OP VRIJDAG 15 JUNI OOK VOOR LEDEN DIE NIET VAN HARING HOUDEN!

Nu zwemmen ze nog vrolijk rond en doen zich tegoed aan dierlijk plankton om nog wat vetter te worden, onbewust van het feit dat zij straks zullen worden gevangen en op 15 juni als lekkernij voor de Heren van De Harmonie zullen dienen. Naast de Hollandse nieuwe “aan de staart” kunt u tijdens het Nieuwe Haring Herendiner ook smullen van op verschillende wijzen bereide haring en enkele andere gerechten.

Het volledige menu bestaat uit:

Gerookte zalmsoep met bosuitjes (uitgeserveerd)

en vanaf het buffet:

Hollandse nieuwe met en zonder uitjes

Traditionele Escabeche van nieuwe haring met een zoet-zuur marinade

Haring sushi

Carpaccio van nieuwe haring met ketchup dressing

Gerookte zalm met rode ui en kappertjes

Salade van rode biet, haring, aardappel en cress

Ingelegde haring (oud Hollandse wijze)

Huzarensalade met beenham, ei en venkel

Broodsoorten, gezouten boter en kruidenboter

De prijs, inclusief een glaasje korenwijn, bedraagt € 28,50 per persoon. Overige drankjes zijn voor eigen rekening, waarbij de gebruikelijke kortingsregeling gehanteerd zal worden.

Voor hen die niet van haring houden - **in dat geval vermelden bij de inschrijving** -, maar wel in goed gezelschap willen dineren, zal in overleg met Holiday Inn een vleesgerecht geserveerd worden.

Wij zullen vanaf 17.30 uur beginnen met een aperitief en om ongeveer 18.30 uur aan tafel gaan.

Inschrijving is mogelijk via het Witte Boek of (bij voorkeur per e-mail) bij Jan-Willem Meijeraan.

N.B.: Op zaterdag 16 juni is er de gebruikelijke sociëteitsmiddag. Het is maandborrel, dus er zijn bitterballen.

VAN DE REDACTIECOMMISSIE

Ter informatie zijn onderstaand voor het tweede halfjaar 2018 de verschijningsdata van Harmonieus en de uiterste data voor aanlevering van kopij daarvoor bij de hoofdredacteur (j.ebbens@xs4all.nl) vermeld.

Nummer 2018 Verschijningsdatum Uiterste datum voor aanlevering kopij

2018-5	7 juli	20 juni
2018-6	8 augustus	1 augustus
2018-7	13 oktober	26 september
2018-8	15 december	28 november

De redactie verzoekt de bijdragen voor Harmonieus digitaal in een zogenaamde 'platte tekst' bij de **hoofdredacteur** aan te leveren. Zij verzoekt hen daarnaast eventuele foto's en ander illustratiemateriaal niet in het manuscript op te nemen, maar separaat als bijlage mee te sturen.

Door onverziene omstandigheden zal het verslag van de inleiding van Henk Koerten gehouden op 12 mei 2018 worden geplaatst in het volgende nummer van Harmonieus.

POTSPEL

Op 14 april 2018 stond op het programma
Het eerste Potspel van het jaar,
Volgens traditie in de Gouwe,
Met zestien Potfanaten bij elkaar,

Theo gaf ons eerst de regels,
En ook nog twee consumpties vrij!
En -niet voor het spel- zelfs bitterballen,
Want daarmee maak je de heren blij...

Maar alvorens te beginnen,
Arriveerde een meute vroom publiek,
Vanuit de kerk, wel nà het zingen,
Bezorgden de Potters geen paniek.
(Wij waren voor hen niet interessant
Zij toonden ons slechts hun achterhand)

In twee poules werd er gestreden,
Er was wéér geen “poule des doods” dit keer
De koe werd wel weer stug betreden,
Aan Cees en Theo viel de eer...

Geen erbarmen kent het Potspel
Niet Harmonieus, maar toch ludiek,
Tracht men elkaar een loer te draaien,
Met als beloning veel muziek...

Henk Reits, hij droomde al van wiskey,
Die won hij vrijwel ieder jaar,
Maar rap liet Fortuna hem dit keer vallen,
Dus kreeg hij dat nu niet voor mekaar...

Menigeen gokte op Jelle,
De man met het fijnbesnaarde spel,
Maar in de finale met Gellius en Karel
Bezorgde Dolf hem kippenvel.

Het lot beschikte, volgens de regels
Jelle van acquit, dus Dolf schoot,
De ballen lagen onbespeelbaar,
En Jelle ging met de billen bloot..

Hij werd dus tweede, Karel derde,
Whisky en wijn troostten hun leed,
Waarna Dolf, tot zijn genoegen
Met Ouwe Rutte huiswaarts reed...

Welnu, dit was dan weer het Potspel,
In vriendschap strijden met elkaar,
Een revanche, weer in de Gouwe
Wacht aan het einde van dit jaar!...

Dolf de Josselin de Jong

Weblink: [Foto's](#)

HET WOORD IS AAN.....HARM HABING

Radiosterrenkunde en de prominente plaats die Nederland inneemt

Het HWIA van 7 april 2018 was onder andere ter voorbereiding van het bezoek van 20 Harmonieleden, aan de radio telescoop in Westerbork en de instituten, ASTRON/LOFAR en JIVE in Dwingeloo op 19 april 2018. Dit op uitnodiging van professor Huib Langevelde, directeur Dwingeloo, een kennis van Jochem Taal en collega van Harm Habing. Elders in dit Harmonieuws het verslag van dat bezoek. Met de radiotelescoop in Westerbork wordt via radiosterrenkunde in het heelal gezocht naar radiosignalen. Nederland speelt op dat gebied in de wereld een prominente rol. Harm Habing heeft in zijn (voorbereidende) lezing aan de hand van een Power Point presentatie (zie website presentatie) toegelicht hoe de radiosterrenkunde is ontstaan en waarom Nederland daarin een belangrijke rol speelt.

De Historie van Radiosterrenkunde in Nederland

- In 1865 ontdekt James Clerk Maxwell (1831-1879) dat licht golven zijn met een snelheid van 300.000 km/sec
 - En dat elke kleur een eigen golflengte heeft
 - Hij beschrijft in vier wetten dat licht uit elektromagnetische(EM) golven bestaat
- 1885 Heinrich Herz maakt EM golven van 1 meter welke zich net zo als licht gedragen en hiermee was het bewijs rond
- Tussen 1895 en 1900 is met de ontdekking van röntgen en gammastraling
- De EM golven verspreiden zich over grote afstand (1913 noodsignalen van de Titanic, 1922 Avro opericht)
- 1928 Karl Jansky bij Bell Telephony bouwt antenne die horizon afzoekt en ontdekt EM golven van 14,5 meter, met een signaal bron die iedere dag om 23:56 uur verschijnt. Dit was straling van uit het zonnestelsel, vanuit het centrum van de Melkweg
- In 1938 bouwt Grote Reber (1911-2002) zelf een schotelantenne die radiostraling kon meten en hij publiceert in 1944 hiervan een kaart in het Astrophysical Journal
- In 1940 bereikt het eerste artikel van Grote Reber Europa en dus ook

Leiden, waar de Universiteit in dat jaar dicht gaat vanwege het ontslag van Joodse hoogleraren

- In die periode ontwikkelen zich twee gescheiden onderzoekspaden: het onderzoek van de spectraallijnen en het onderzoek van continuüm straling
- Professor Oort kiest zijn eigen weg en trekt zich terug op de Veluwe om na te denken. Daar ontmoet hij ook student Henk van Hulst
- In 1944 - 1945 ontdekt Van Hulst dat er bij een golflengte van 21 cm een spectraal lijn is van waterstofatomen
- Na de Bevrijding starten van Oort en Van Hulst radiosterrenkunde in Nederland. Met geld van ZWO werd een ontvanger gebouwd en de telescoop was een omgebouwde Duitse 7,5 meter radarantenne (Würzburg), die geplaatst werd op het PTT terrein in Kootwijk.
- Zij hebben succes in juni 1951, maar een Amerikaans duo gaat hen slechts luttele weken voor. Het komt toch tot een gezamenlijke publicatie in Nature
- In 1954 is een Leyden-Sydney kaart van de Melkweg gepubliceerd
- In 1957 de Dwingeloo Telescoop wordt geopend

Nieuwe technieken in de Radiosterrenkunde

Na deze historische opsomming gaat Harm, volledig opgaand in zijn betoog verder met het toelichten van nieuwe technieken in de radiosterrenkunde, die in 1944 door het gebruik van twee telescopen in Australië zijn ontdekt, waarbij de signalen werden samengevoegd met een interferometer. Hiermee is een veel "scherper" beeld van objecten in het heelal te verkrijgen. De gebruikte techniek komt voort uit radartechnologie, reeds ontwikkeld aan het einde van de tweede wereldoorlog. Nog een methode is die van de Apertuursynthese waarmee een sterrenstelsel in kaart kan worden gebracht.

Very Long Baseline Interferometry (VLBI)

Rond 1980 is een telescoop in Canada met een Telescoop in Zweden gekoppeld en ontstaat zo de Very Long Baseline Interferometry (VLBI). Daarbij wordt op basis van waarnemingen de afstand tussen de telescopen berekend tot op minder dan twee cm nauwkeurig. In Dwingeloo zit het centrale punt van VLBI meting in Europa JIVE. JIVE coördineert het onderzoek, waarbij een groot aantal telescopen gezamenlijk naar het zelfde object / punt in het heelal kijken.

Vervolgens wordt in Dwingeloo de “afbeelding” van het object berekend.

Low Frequency Array (LOFAR)

Een jonge techniek is de Low Frequency Array (LOFAR) methode. Hierbij worden platen die Elektromagnetische straling kunnen opvangen in een grote cirkel (zie foto) gelegd. In Nederland in Odoorn. In Europa, Afrika en Australië liggen dergelijke cirkels, die alle signalen van de hemel registreren waarna de gegevens daarvan in Groningen in een krachtige computer geanalyseerd worden.

Samengevat Radiosterrenkunde kent twee onderzoeksrichtingen

- onderzoek naar spectraallijnen met synthese telescopen
- onderzoek van continue bronnen, vooral op zoek naar superzware zwarte gaten en naar bronnen op de grootste afstand en dus in het jonge heelal

Wim Obermann en Gellius Leopold

Weblink: [Foto's en Presentatie](#)

OPENING GOLFSEIZOEN

Op woensdag 11 april 2018 togen wij vol goede moed per automobile naar golfbaan Ockenburgh voor onze 9-holes kampioenswedstrijd om de Harmonie Golfbeker. Den Haag was half open gebroken zodat het verstandig was om via de A4, Ockenburgh te benaderen. Ook was er een ongeluk gebeurd in de Hubertustunnel, waardoor sommigen onder ons over de tunnel naar het zuiden moesten rijden. Al met al een begin met de nodige handicaps, deels voorspelt door Henk Koerten, die deze dag overigens voortreffelijk heeft georganiseerd. De koffie met appelgebak met slagroom was een hele troost. Na wat inspelen vertrok de eerste flight om 6 over half twaalf en zeven minuten later de volgende tot een totaal van vijf flights, waarvan de laatste met handycards.

Het weer was goed, althans droog, behalve voor de ongelukkige wiens karretje te water raakte. Voortaan maar op de rem zetten! Paparazzi Hans Verlinden was zo attent om hier vanaf de overkant foto's van te maken.

Na een hevige strijd was de uitslag als volgt: Op de derde plaats Marten de Boer (14 Stableford-punten), tweede plaats voor Ton Coppens (17 punten) en de eerste plaats was voor Jos Vink met 23 Stableford-punten.

Als bestuurslid van de Golfcommissie van de Harmonie had Jos de beker in een verpakking van Aveleda wijn meegenomen. Hij wilde de beker aanvankelijk niet uitpakken. Pas na aandringen deed hij dit alsnog uit en werd hij opnieuw gefeliciteerd door Henk Koerten. De wijn voor de tweede en derde plaats was Jos, ondanks de wijnverpakking, helaas vergeten. Hij zal deze flessen persoonlijk bij de prijswinnaars gaan bezorgen. Als verzachtende omstandigheid dient te worden vermeld dat Jos ziek was geweest en hij maar al te blij was weer lekker te kunnen golfen. Proficiat Jos Vink!

Wim Obermann

Weblink: [Foto's](#)

BOWLEN

Op zaterdag 7 april 2018 werd er dit jaar voor de tweede keer in Harmonieverband gebowld. Er waren minder deelnemers (14) dan de eerste keer, zodat er op vier banen kon worden gespeeld met respectievelijk twee maal 4 en twee maal 3 deelnemers op de baan. Volop tijd dus om drie volle ronden te spelen en ook nog tijdig bij de lezing van Harm Habing aanwezig te zijn. De gedeeltelijke afsluiting van de A44 en de file langs Het Haagsche Schouw leverde sommigen echter wel wat problemen op om tijdig de bowlingbaan te bereiken.

De eerste ronde werd door Cees Zegveld met de hoogste score (123 pt) afgesloten en daarmee had hij wel zijn kruik verschoten, want in de volgende ronden kwam hij niet verder dan 100 punten. Charles Pauluis en Elly Koerten waren in deze eerste ronde ook goed op dreef met respectievelijk 120 pt en 115 pt. Charles had in de tweede ronde een goed vervolg (125 pt) en werd hierin gevolgd door John Sørensen (119 pt) en Wim Obermann (116 pt).

Ronde drie was duidelijk met een mooie eindsprint voor Wim Obermann (136 pt), waarin hij met 132 pt op de hielen werd gezeten door JohnSørensen en met 126 pt op iets grotere afstand door Gellius Leopold.

Ook weer wat opmerkelijke feiten deze wedstrijd. Zeer frequent bleef bij meerdere spelers altijd weer 1 kegel staan, hetgeen bij meniggeen tot enige frustratie leidde. Zelfs enig stampvoeten - of was het een traditionele dans - van Johan Ebbens om de laatste kegel alsnog te doen omvallen bleef zonder resultaat. Gellius Leopold slaagde er in een "split" te gooien. Voorwaar een bijzonder feit daar dit bijna niemand lukt. Bij een split staan de kegels met heel veel tussenruimte links en rechts op de baan.

Johan Ebbens gooide precies zijn gemiddelde en eindigde dus op 100% en bij de deelnemende echtparen (Koerten en Zegveld) waren de vrouwen, al scheelde het niet veel, sterker dan de mannen. Slechts zes spelers haalden honderd procent of meer en acht spelers bleven onder hun bestaande gemiddelde. Wellicht voordelig voor de volgende keer, want het nieuwe gemiddelde daalt hier door en nemen de prijskansen weer toe.

De Statistiek

In deze wedstrijd werden in totaal 60 spares en 34 strikes gegooid. De spareprijs ging met tien spares naar John Sørensen. Elly Koerten won de strikeprijs met zes strikes.

De drie beste spelers kregen een fles wijn en voor de spare- en strikewinnaars was er een halve fles.

Eindstand wedstrijd nr. 2	Totaal punten	Proc.verbetering gem.
1) Charles Pauluis	329 punten	124,62 %
2) Wim Obermann	365 punten	110,94 %
3) Theo den Hollander	333 punten	108,12 %

De complete resultaten en uitslagen kunt u terugvinden op de website.

De deelnemers en zij die waren verhinderd krijgen een e-mail met hun resultaten en nieuwe gemiddelden.

LEZING MEVR. ELS VAN EIJCK VAN HESLINGA

“Sailing letters. Een Nederlandse schat in een Engels archief”

Oorlog en Kapers

In haar lezing op 17 april 2018 legt mevrouw Els van Eijck van Heslinga uit, dat het project “Sailing Letters” eigenlijk door een toeval is geboren toen een historicus in het archief van de

Britse Admiraliteit het verkeerde archiefnummer opgaf en toen een doos kreeg die vol zat met post die door de Britten in beslag was genomen op gekaapte Nederlandse schepen. Dat leidde tot nader onderzoek en zo is het project in 2004 tot stand gekomen. Men kon het project starten door de geldelijke medewerking van een zestal deels al eeuwenoude fondsen die met onze zeegechiedenis te maken hebben. De medewerkers zijn vele enthousiaste vrijwilligers. Er werd begonnen met een pilot project, want het bleek al gauw dat het om enorme aantallen papieren ging. Dat is niet te verwonderen, want uiteindelijk hebben we meerdere oorlogen met de Engelsen gevoerd en vanaf 1795, toen onze Republiek door de Fransen werd bezet, waren wij tot 1813 vijand voor de Britse marine en werden vele honderden van onze handelsschepen en vissersschepen gekaapt.

Wij denken bij kapen aan een soort zeeroverij, maar er is een duidelijk verschil met zeeroverij. Dat verschil werd in Nederland ook gemaakt. In tijd van oorlog kon een kapitein een kapers-brief krijgen om een vijandelijk schip te kapen. Vaak ging dit niet gepaard met geweld, omdat de als vijandelijk bestempelde kapitein moest denken aan passagiers, bemanning en lading. Er kwam dan een Britse prijsbemanning aan boord en de eigen bemanning werd opgesloten. Terug in een Britse haven begon een rechtszaak waarin de kaper moest aantonen dat het kapen inderdaad een vijandelijk schip betrof. Dat ging niet één twee drie, maar de gehele bemanning werd volgens standaardprocedures ondervraagd. Dat is ook verklaarbaar omdat reders in geval van oorlog probeerden hun schip ‘om te vlaggen’ naar een neutraal land, maar die truc was in Londen wel bekend. Was eenmaal gerechtelijk besloten dat de kaping legaal was dan werden schip en lading verkocht en de opbrengst verdeeld tussen overheid en kapers. Bleek de kaping niet legaal, dan moest het schip worden teruggegeven aan de bemanning. Ook in Nederland was dat zo. De bemanning van het legaal gekaapte schip kreeg de status van krijgsgevangenen en werd opgesloten in kampen. Als bij het thuisfront bekend werd wat er was gebeurd poogde men wel geld te sturen voor onderhoud, maar zeker tijdens de Napoleontische oorlogen (1795-1813) waren er wel vele duizenden krijgsgevangenen en werd de situatie belabberd en dus veel sterfgevallen.

Alle in beslag genomen papieren kwamen terecht in het archief van het *High Court of Admiralty* in Londen. Het betreft scheepspapieren, vrachtpapieren, scheepsjournalen, trainingsverslagen van stuurlieden in opleiding, processtukken, persoonlijke documenten, administratie van vestigingen overzee, almanakken, boeken en kranten. Dit laatste is ook voor onze Koninklijke Bibliotheek belangrijk, omdat er zelfs exemplaren bijzitten die de K.B. nog niet heeft. De Britse regering heeft alles bewaard, terwijl wij in de 19^e eeuw veel archiefmateriaal, denk aan de VOC en de WIC, als oud papier van de hand hebben gedaan.

Van de 38.000 brieven uit het project zijn er 22.000 zakelijk – het ging tenslotte om administratie van plantages en handel – en de rest was particulier. Er zijn 4500 brieven uit de zeventiende eeuw - denk aan de eerste en de tweede Engelse oorlog

- maar de grote aantallen komen van na 1780 en dan betreft het vooral gekaapte koopvaardij schepen komend uit het Caraïbische gebied waar wij aanzienlijke plantagekolonies hadden. Daarnaast betrof het de kleinere handelsschepen uit de moedernegotie naar de Oostzee waar we graan en hout vandaan haalden, walvisvaarders terugkomend van Spitsbergen of Groenland en vissersschepen.

Uit de gevonden brieven kunnen we opmaken dat vrouwen, meisjes vaak goed konden schrijven. Ik denk dat dat ook samenhangt met de toenmalige plicht om de bijbel te lezen en dat vereiste een minimale scholing. Er werd geschreven met ganzenveren. Els gaf een paar aardige voorbeelden van brieven. Bij een enkele door Els getoonde brief zaten ook portretjes van de familie ingesloten. Er waren ook wel bestellingen in het vaderland bij, bijvoorbeeld voor een hoed of een paar schoenen en dat ging dan niet met de ons bekende maten, maar met originele aanwijzingen. Er bestonden nog geen enveloppen, dus brieven werden op verschillende manieren dichtgevouwen. Wellicht had dat ook een betekenis voor de geadresseerde die ook de porti moest betalen, want de eerste postzegels dateren van de 19^e eeuw. In enkele gevallen werden vanuit de tropen meegenomen zaden of medicijnen aangetroffen. Men heeft tijdens dit onderzoek een proef genomen met zaden in de *Kew Gardens* en die zijn met succes opgekomen, zoals Els in beelden liet zien. De meer dan duizend dozen met papieren verkeerden na enkele eeuwen in chaotische staat en het werk om deels verpulverend papier uit te zoeken, leesbaar te maken en te registreren is monnikenwerk. Els liet daar een paar mooie voorbeelden van zien. We kunnen nu een aantal gegevens digitaal zien zoals op www.brievenalsbuit.nl en www.gekaaptebrieven.nl. Zoals te verwachten heeft dit project ook een aantal publicaties opgeleverd bij uitgeverij Van Walsum in Zutphen, waaronder *Kikkertje Lief*. Wellicht is dat een aanleiding voor de Harmonie-dames om hun man eens anders aan te spreken als hij van de weekborrel thuis komt.

Kortom, een bijzonder interessante avond die ook aanleiding gaf tot vele vragen!

Raymond Buve

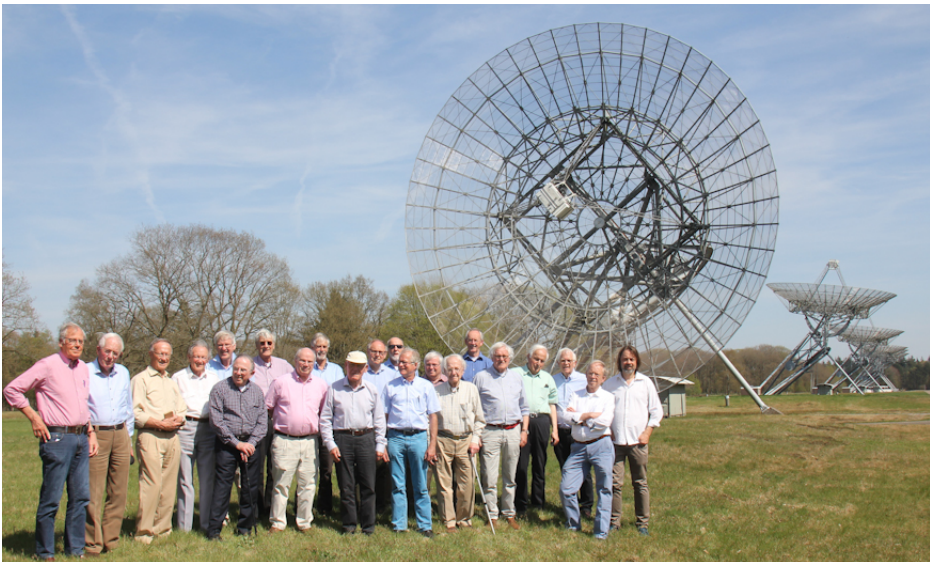
Weblink: [Foto's en Presentatie](#)

BEZOEK RADIOSTERRENWACHT DWINGELOO

Verdieping inzicht in belang Nederland voor radio-telescopie

Na de zeer informatieve lezing van Harm Habing over radioastronomie en de Nederlandse inbreng daarin waren de verwachtingen van de deelnemers aan de excursie op 19 april 2018 naar de radiotelescopieën in Westerbork en in Dwingeloo hooggespannen. Voor de bèta-wetenschappers onder ons een mooie gelegenheid tot verdere verdieping van de kennis op dit terrein. Voor de alfa-lieden de mogelijkheid om door een praktische kennismaking met dit soort radiotelescopieën iets meer te begrijpen van deze ingewikkelde materie. Beide groepen konden ruimschoots aan hun trekken komen! Wij waren met 20 deelnemers in vijf auto's.

Na een welkome onderbreking van de lange reis voor een lunch in Zwolle, arriveerden de vijf auto's in Westerbork, waar Harm Habing ons al stond op te wachten.

Hier kregen we een rondleiding en een uitgebreide uitleg over de –in totaal– 14 parabolische antennes (stuk voor stuk enorme schotels) die daar in een lange rij stonden opgesteld. Deze kolossale antennes kunnen een radiostraling opvangen met frequenties van enkele centimeters tot (bijna) een meter. Daarmee worden regelmatig metingen gedaan, die uiteraard vervolgens worden geanalyseerd. De antennes (schotels) zijn gebouwd tussen 1960 en 1974 en staan precies in oost-westwaartse richting opgesteld, zodat ze altijd op één en dezelfde breedtegraad van de aarde staan, waardoor de berekeningen eenvoudiger te maken zijn. Op een vraag van een van ons naar de achtergrond van een keuze voor precies 14 antennes (schotels) werd geantwoord dat het geld toen op was!

Eén van de parabolische antennes (schotels) was speciaal voor ons gekanteld, waardoor wij de binnenkant goed konden bekijken. Ook bezochten wij de aansturings- en opvangmechanismen van de antennes in een afgesloten ‘kooi van Faraday’, waardoor interferentie wordt voorkomen, en de uitgebreide controlekamer waar alle signalen worden opgevangen en doorgestuurd naar het ASTRON in Dwingeloo (zie de volgende alinea). Behalve deze antennes hebben wij ook nog een ruimte bezocht met duizenden kleine ontvangers van staal, die twee kanten konden ‘opkijken’. Deze mini-telescoopjes kunnen straks door huishoudens worden gebruikt voor satellietontvangst, een nieuwe ontwikkeling! Sinds 1974 zijn de parabolische antennes (schotels) vijfmaal gerenoveerd om nieuwe technologie en ontwikkelingen te integreren. Inmiddels hebben die antennes (schotels) een doorsnede van 25 meter en kunnen zij samen 48 verschillende beeldvelden van het heelal ontvangen. Eenmaal per jaar bepaalt een comité van deskundigen, welke aangevraagde onderzoeken zullen worden gesteund. Een enkele keer krijgt Westerbork een incidenteel verzoek om iets speciaals in het heelal te volgen. Twee atoomklokken houden precies de aardtijd bij om de positie van de sterren nauwkeurig te kunnen bepalen!

Na dit bezoek vervolgden wij onze excursie naar het hoofdgebouw van ASTRON bij de radiotelescoop in Dwingeloo. ASTRON is het Nederlands Instituut voor Radio Astronomie. Daar kregen wij een zeer interessante presentatie met ondersteuning van prachtige beelden door Huib Jan van Langevelde, Hoogleraar Galactische Radiosterrenkunde in Leiden en directeur van het JIVE in Dwingeloo: **JIVE** is een afkorting voor het **J**oint **I**nstitute for **VLBI** (Very Long Baseline Interferometry) **ERIC** (European Research Infrastructure Consortium). Veel afkortingen, die voortkomen uit het internationaal belang van dit centrum voor de radiosterrenkunde.

Zoals Harm Habing tijdens zijn presentatie al uitlegde, illustreert ook Huib Jan van Langevelde in dit verband dat de signalen van een veelvoud aan telescopen wereldwijd aaneengekoppeld worden om daarmee als het ware één reusachtige telescoop te maken. Hierdoor worden de beelden veel nauwkeuriger. Zo worden alle opgevangen signalen van de radiotelescopen in Europa en in Azië (o.a. in Shanghai en in Nieuw Zeeland) aangevuld met die van bijvoorbeeld Zuid-Afrika en Puerto Rico. Al die signalen worden bij ASTRON in Dwingeloo ontvangen en geanalyseerd. In verband daarmee beschikt men in Dwingeloo over een grote hoeveelheid extra internetcapaciteit, waardoor men daar 8 GB per seconde kan ontvangen.

INNOVATIEF CYBER PET

Een nieuwe versie van de CYBERPET (fa. Herman-Das – zie ook het verslag van de jaarvergadering) biedt voor de leden van de HARMONIE de mogelijkheid om voortaan zelf actief deel te nemen aan het radiosterrenkundig project LOFAR (laag-frequentie telescoop). Hier toe wordt de pet uitgerust met een paraboolvormige antenne.

Pythagoras schreef al in ca 550 jr. v. Chr. zijn beroemde geschrift :

De HARMONIE van de sterren . Daar komen we dus niet onderuit.

Huib Jan van Langevelde, een medebewoner van ons in Oegstgeest, die destijds bij Harm Habing promoveerde, legt uit dat de sterrenhemel voortdurend in ontwikkeling is: er vinden explosies plaats en sterren fuseren met elkaar, enz. Maar men vangt ook niet-natuurlijke straling van bijvoorbeeld ruimtevaartuigen op. Hij vertelt verder, met welke onderzoeken men in Dwingeloo momenteel bezig is: o.a. met onderzoeken naar het zwarte gat in het melkwegstelsel. Hij geeft ook de nodige technische verdieping, zich daarbij realiserend dat dit voor zijn gehoor wellicht te ingewikkeld is.

Na de lezing van Huib Jan van Langevelde konden we de ruimten waar alle data worden verwerkt bezoeken. Wij hebben trouwens –niet te vergeten– ook nog de naast het ASTRON-gebouw gelegen oude, door vrijwilligers gerestaureerde radiotelescoop van Dwingeloo bezocht. Ook dat was een hele belevenis.

Al met al was de excursie naar Westerbork en naar Dwingeloo, in aansluiting op de lezing van Harm Habing, een nuttige en praktische verdieping van onze algemene ontwikkeling!

Marten de Boer en Chris Jansen

Weblink: [Video, Foto's en Presentatie](#)

DARTS

Op zaterdag 21 april speelden 10 leden de tweede dartswedstrijd voor de competitie. Het Bollencorso en ook medische problemen zorgden ervoor dat enkele vaste deelnemers helaas waren verhinderd.

Terwijl op de TV een groot toernooi valt te volgen met o.a. de Nederlandse professionals "Barney" van Barneveld en Mike van Gerwen, de alleskunner en winnaar meestal, probeerden wij als veredelde amateurs er maar weer het beste van te maken. Een schril contrast qua vaardigheden met onze illustere professionals. Maar die staan dan ook elke dag voor het bord en wij maar eenmaal per kwartaal. Alhoewel boze tongen beweren dat sommigen op het aanwezige dartbord thuis toch wel frequent een pijltje werpen.

Het eerste spel liet zien dat vooral Hans Verlinden, Kees van Heurn en Aad Henderson de juiste richting goed konden vinden. Hoge scores van Hans met 104 en vooral Aad met 106 maakten indruk. Een weinig voorkomende "nul" van Theo den Hollander en Cees Zegveld, zorgde voor zowel hilariteit als medelijden met de werpers.

Aan het eind van deze ronde stonden eerdergenoemde heren dan ook in vermelde volgorde bovenaan.

In het tweede spel herstelden velen zich. Hans Verlinden liet zich niet afleiden en bleef onverstoord doorgaan met goede worpen. Dit spel werd een zege voor Cees Zegveld, met Hans Verlinden als goede tweede, doch Rijk van Kooij (derde) en Liang Han (één punt minder als Rijk), stoomden aardig op.

Vanwege het mooie weer stond er in de serre van De Gouwe een raam open en bij mindere worpen volgde maar al te vaak het excuus van teveel zijwind en van storend afleidend gepraat op het terras. Ook viel er regelmatig het veertje uit een pijltje als deze op het bord kwam, waardoor onze materiaalman Herman Brauckmann overuren maakte. Wellicht had dit ook invloed op zijn werpen!

Daar er nog tijd over was, is een derde spel gespeeld met slechts vijf beurten. Voor de competitie tellen echter de drie beste beurten van de vijf, dus je kan soms wat minder gooien en toch hoog op de competitie lijst staan. Spel drie werd gewonnen door Joan Voormolen, die overigens wat laat op gang kwam. Tweede werd Aad Henderson en derde Liang Han. Hans Verlinden gooide in deze ronde erg matig (achtste) doch zijn voorsprong was al erg riant, dus dat derde hem geenszins.

Statistiek

Er werden dit keer maar zeven halve bulls gegooid. De bull werd vier maal getroffen, respectievelijk door Kees van Heurn, Hans Verlinden, Liang Han en Theo den Hollander, en de triple 20 werd zelfs 6 maal geraakt, waarbij Aad Henderson met viermaal de kroon spande. Ook Hans Verlinden en Rijk van Kooij maakten deze hoogste score.

Uitslag

1. Hans Verlinden	1034 pt
2. Aad Henderson	924 pt
3. Kees van Heurn	917 pt

De complete uitslag van deze wedstrijd darts is te vinden op de website. Voor de eerste drie was er een fles wijn, die in De Gouwe werd uitgereikt, daar niet iedereen nog naar de borrel in Holiday Inn kon komen. De stand in de competitie is per email ook aan de dartsdeelnemers verzonden.

KONINGS DAG

Impressie van de viering van de ochtend van Koningsdag

Het was die dag, 27 april 2018, vroeg opstaan om aan te zitten aan het ontbijt in Wijckerslooth voor de gedecoreerden van de afgelopen tien jaar. We schoven aan bij bekende Harmonieleden: Caesar Sterk en Hendrik van Soest met Liesbeth. Daarna achter de muziek aan, voorop het muziekkorps, daarachter de voorzitter van de Oranjevereniging de heer Verdonk en burgervader Jaensch. De stoet zette zich in beweging op weg naar het Gemeentehuis, alwaar de pas gedecoreerden nog eens in het zonnetje werden gezet. Daarna werden oude toppers, zoals Piet Hein, van de zilvervloot en de Blanke Top der Duinen uit volle borst meegezongen door de samengestroomde Oegstgeestenaren. En tot slot het Wilhelmus eindigend met een driewerf hoera.

Toen weer verder naar het Ringsteken. Op het podium had Otto Knottnerus, paardendeskundige van de Harmonie, al plaatsgenomen als jurylid. Achter elkaar werden de deelnemende koetsen voorgesteld met deskundig commentaar door een lid van de Vereniging van het Aangespannen Paard, Duin en Bollenstreek.

In tegenstelling tot vorige jaren waren de deelnemende Harmonieleden: Jos Herman, Ton Coppens en Martin Wieland, (dierenarts, mocht er iets met de paarden gebeuren), gezeten in een Victoria, handig door de lage instap. De heren deden het niet slecht, maar tot echte hoge scores kwamen zij ook weer niet. Winnaar werd een combinatie van prachtige zwart witte paarden, die telkens voorbij denderden. Een gezelschap van charmant geklede jonge meisjes stal de harten van de omstanders, waaronder heel veel harmonieleden.

Na het ringsteken op naar onze vertrouwde locatie in Wine en Dine. Bij de ingang stonden de stoepiers consumptiebonnen uit te reiken. Na het zingen van het Wilhelmus brachten we met oranjebitter een toast uit op onze Koning. Na de prijsuitreiking door de heer Verdonk kreeg Jan-Willem het woord om de Harmoniebeker uit te reiken aan het "schoonste geheel".

In zijn toespraak ging Jan-Willem honderd jaar terug naar de opstand in Sint Petersburg, die leidde tot de Russische Revolutie en uiteindelijk kwam hij uit bij het vieren van onze vrijheid. De beker ging naar de vier meisjes in de leuk versierde koets. Zij hadden inmiddels iets warmes aangetrokken.

Zo kwam een eind aan een mooie ochtend oranjeviering, waarin een Harmonietraditie een grote rol speelt.

Otto Tromp

Weblink: [Video en Foto's](#)

VOORJAARSTOCHT

Fantastische bloesemtocht door de Betuwe

Volgens de organisatoren Raymond Buve, Theo den Hollander en Jochem Taal waren de voorbereidingen in het water gevallen! Zij hadden daarom bij de verschillende etablissementen, die wij zouden aandoen, al afgesproken dat de fietsdag indien nodig zou kunnen worden verzet met één of twee weken. Van deze afspraken hoefde geen gebruik te worden gemaakt, want het weer was schitterend en het werd een fenomenale dag!

Dertig fietsers verzamelden zich op 4 mei om 10 uur bij de Schildkamp in Asperen. Binnen was koffie met appeltaart voor ons klaargezet, maar vanwege het prachtige weer besloten we die buiten op het terras te nuttigen. Na de koffie konden wij de fietsen in ontvangst nemen, die door Jan Dorresteyn, zonder verdachtmakingen en confrontatie met de verkeerspolitie, voor sommigen onder ons met een bus waren vervoerd. Het begin van een prachtige fietstocht door de Betuwe. De heenweg voerde ons langs de zuidzijde van de Linge via Enspijk, waar een klein groepje de veerboot nam naar de overzijde voor de korte route. De overige fietsers gingen verder langs Deil naar Geldermalsen. Vervolgens via de noordzijde van de Linge naar de Stapel(b)akker op het landgoed Mariënwaerd, waar we een uitstekende lunch nuttigden. Na de lunch via het dorpje Tricht, en de dorpen Rumpt en Rhenoy terug naar Asperen voor een borrel met bitterballen.

Hoewel door het mooie weer een week eerder de bloesemtijd voor veel fruitbomen voorbij was, werd dit niet als een gemis ervaren: oudere appelbomen en bepaalde variëteiten stonden nog in bloei, en verder waren er veel kleurschakeringen in het landschap. Tijdens de lunch polste ik bij een aantal fietsdames en heren hoe zij de fietstocht hadden beleefd. Unaniem was de reactie dat het landschap met vergezichten naar de Linge, de kleurschakeringen in het landschap, de karakteristieke dorpen en de mooie witte molen met draaiende wieken prachtig waren. De tocht voerde over de dijken langs de Linge, met aan één kant de Linge met mooie begroeiing langs de wal, en aan de andere zijde langs de weg de dieperliggende polder met oude dorpen en prachtige oude huizen tegen de dijk aangeplakt, sommige nog uit de Napoleontische tijd. En overall boomgaarden!

De fietspaden en smalle weggetjes waren vrij rechtaan en gelukkig niet te vol waardoor naast elkaar kon worden gefietst en het tempo gemakkelijk kon worden bijgehouden. Dit werkte de interactie tussen de fietsers in de hand en leidde tot nieuwe contacten tussen leden en partners.

Regelmatig kwamen we fietsers tegen die net als wij van de omgeving genoten. Voor een enkele voertuig moest worden uitgeweken of achter elkaar aan worden gefietst. Eén onverlaat ging dat allemaal te langzaam en hij reed Wim Obermann aan die daarbij nog kwam te vallen. In plaats van excuus kregen wij van de automobilist allerlei verwensingen naar het hoofd geslingerd.

Sommige fietsers merkten op dat de traditionele puzzeltocht met vragen na afloop ontbrak. Hierdoor en door het fietstempo werd wel volop genoten van het landschap, maar minder stilgestaan bij bepaalde historische kerken en gebouwen. Zo viel het een enkeling op dat bij onze lunchplek de Stapelakker een 'b' tussen haakjes stond, waarmee de naam een dubbele betekenis krijgt! De toelichting door Raymond Buve over de historische betekenis van het Acquoy Fort en de sluis van Asperen als onderdeel van de Tweede Waterlinie werd zeer op prijs gesteld. Na de fietstocht en de borrel werd haast gemaakt om op tijd terug te zijn in Oegstgeest voor de dodenherdenking op deze dag!

Al met al weer hulde aan de fietscommissie die zo'n interessante fietstocht heeft uitgestippeld en de dag uitstekend, ondanks de regen, heeft voorbereid. Ook dank aan Jan Dorrestein voor het vervoer en het op tijd weer afleveren van de fietsen in Oegstgeest.

Marten de Boer

Weblink: [Video en Foto's](#)

BRIDGEDRIVE GEMENGD

BRIDGE DRIVE GEMENGD

Woensdagmiddag 9 mei 2018 werd de tweede bridgedrive van dit jaar met partners gespeeld in het "Gardenrestaurant" van de Holiday Inn. Het organiseren van deze activiteiten, die ook vermeld staan in de evenementenkalender, start zo'n drie weken van te voren. De ervaring leert dat tot en met de laatste dag een inschrijver plotseling moet afzeggen. Dat was ook deze keer het geval, maar gelukkig kon het probleem opgelost worden dankzij een bridgepartnerloze sociëteitbringer en één van de (harmonieuze) dames die zich hebben opgegeven om in te vallen bij deze wedstrijden.

De bridgecommissie telt drie leden. Jan Dorrestein doet de materiële en financiële taken. Jaap Welvaart heeft op zijn laptop de beschikking over een computerprogramma dat via de bijbehorende tafelapparatuur het resultaat van de gespeelde spellen digitaal kan opslaan en ook het eind resultaat kan berekenen.

Hierdoor is de uitslag van de wedstrijd direct na het intoetsen van de laatste score bekend. Schrijver dezes, het derde lid van de commissie, werft de spelers voor de bridgedrive en probeert een even aantal inschrijvingen te krijgen om een stiltetafel te voorkomen.

Aan de bridgedrive van 9 mei werd deelgenomen door veertien combinaties. Er werd gespeeld over zeven ronden van elk drie spellen. Van de totaal 28 spelers spelen er 19 (ca. 2/3) één dag of meer dagen per week in een bridgeclub. De overigen zijn thuis- of kroegbridgers, zoals de heren die regelmatig met elkaar de degens kruisen in café De Gouwe. Twee heren van die laatste categorie werden met hun partner eerste en tweede. Het dinsdagmiddag sociëteit bridge in De Gezien de activiteiten van de commissieleden wordt voor het maken van het verslag meestal een andere verslaggever gezocht, dikwijls de winnaar of iemand die hoog is geëindigd. In dit geval werden Rolf en Rietje Haafkens eerste met 67,85%, Ton Coppens en Monica Wolters werden tweede met 65,47% en John Sørensen en Lousie Tromp werden derde met 61,11%. Ton Coppens was al de uitverkorene die de bridgedrive van 21 februari 2018 mocht verslaan en John Sørensen zou wellicht een verslag in het Deens inleveren. Dus dan toch maar de winnaar.

De totale uitslag van deze bridgedrive staat op de website. Zoals eigenlijk steeds met deze bridgedrives werd ook deze in een plezierige sfeer gespeeld. Tijdens de laatste ronde kwam er weer, naast een drankje, een bordje met bitterballen op tafel ter compensatie van de geleverde inspanning. Woensdag 7 november a.s. is de laatste bridgedrive gemengd van dit jaar.

Rolf Haafkens

Weblink: [Foto's](#)

